

Berni i Marko zadovoljni nakon izlaska iz PVC sifona

kvih. Plivalo se kraul, prsno, a bogami se i ronilo na dah. Sam prolazak kroz vodu i nije tako strašan. Da je hladno, hladno je, ali uzbuđenje i adrenalin čine svoje. Zapravo, čim izidete iz te hladne vode postane vam jako toplo. Vjerojatno to ima veze s cirkulacijom. Po meni, najgo-

ri je dio u svemu tome bio bosonogo stajanje u vodi i dodavanje stvari. Na drugoj strani smo se posušili, obukli, »pobrinuli« za ono pečeno pile iz Konzuma i Željezničarskim kanalom krenuli dalje. Kanal je postajao sve uži i kroz neko vrijeme se pokazalo da nas od Prvog desnog ipak dijeli još jedna prepreka - Frankenštajnov rov koji je bio potopljen.

Kolege koje su nam pomagali u planiranju nešto su krivo zapamtili pa se ispostavilo da niti oni prije zapravo nisu bili u Prvom desnom. No nije fer njih okrivljavati, mogli smo uzeti nacrt Veternice i dobro proučiti kuda idemo. No, što je tu je, za još jedno kupanje nismo bili spremni, a u kanalu niti nema mjesta za presvlačenje. Morali smo natrag. Put natrag kroz PVC sifon trajao je ovaj put malo duže pošto smo znali koliko je voda hladna, pa smo se malo nećkali pri prolasku, ali obavili smo i to. Oko 23 sata konačno smo izašli iz Veternice.

Do »Prvog desnog« na žalost nismo stigli. No uvijek postoji sljedeći put. A i bit ćemo pametniji pa ponijeti neoprenska odijela.

Robert Rosić

IZVJEŠTAJI

Tajnički izvještaj SO-a HPD »Željezničar« za 2009. godinu

U 2009. godini održana su u prostorijama Odsjeka 33 sastanka na kojima je prosječno sudjelovalo po 20 članova. Godišnju članarinu uplatilo je 55 članova. Na godišnjoj skupštini održanoj u veljači 2009. glasanjem je izabrano novo vodstvo Odsjeka, koje sačinjavaju: pročelnik - Stipe Tutiš, tajnik - Josip Dadić, oružar - Bernard Bregar, bibliotekarka - Mea Bombardelli, arhivar - Milivoj Uročić i urednik časopisa Speleolog - Vlado Božić.

U 2009. godini izašao je novi, 56. broj Speleologa, s mnoštvom zanimljivog speleološkog sadržaja. Važno je napomenuti da Odsjek ima novodizajnirane web stranice koje potpuno odgovaraju potrebama oglašavanja i informiranja te kvalitetom sadržaja doprinose speleologiji u Hrvatskoj i svijetu; uređuje ih Robert Rosić.

Najvažnija istraživanja

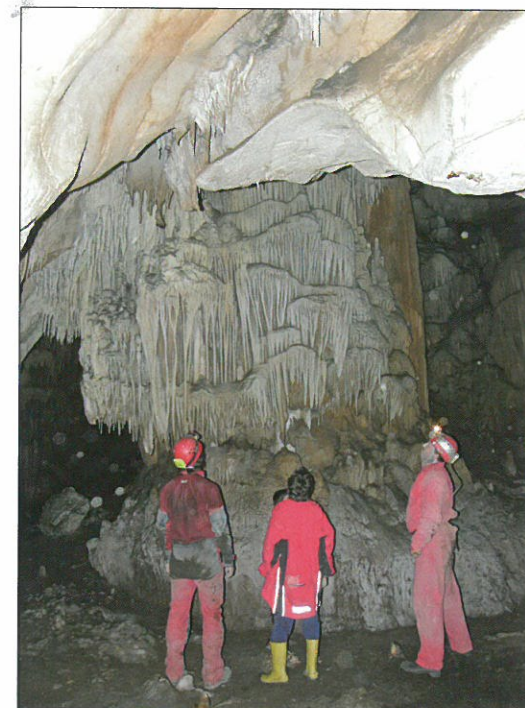
Najvažnija istraživanja bila su vezana za Crnopac. Od 25. srpnja do 1. kolovoza održan je speleološki logor na Crnopcu na kojem su sudjelovala ukupno 24 speleologa iz četiri speleološke udruge: SO HPD Željezničar, SU Estavela, SU Spelunka i SK Ozren Lukić. Logor su zajednički vodili Stipe Tutiš i Dalibor Jirkal. Osnovni cilj bio je topografski snimiti istraženi dio pronađenih jama i pronaći nove dijelove jame M. labudova. Uz ovaj kapitalni objekt, nastavljeno je rekognosciranje terena, topografsko snimanje i katastriranje istraženih objekata. Ukupno je istraživano 9 objekata, a nacrtano je ukupno 540 novih metara jamskih kanala. Svakako, najznačajniji rezultat su novootkriveni horizontalni i vertikalni dijelovi jame M. labudova na dubini od 300-350 metara.

Od 4. do 11. listopada nastavljena su, u suradnji sa članovima SU-a Spelunka, SU-a Estavela i SK-a Had istraživanja na Crnopcu, pri čemu je istraživanje jame M. Labudova zastalo na 460 m dubine. Objekt je veoma važan za speleološka istraživanja na Crnopcu jer se na toj dubini pruža u svim smjerovima pa je istraživanje tek počelo.

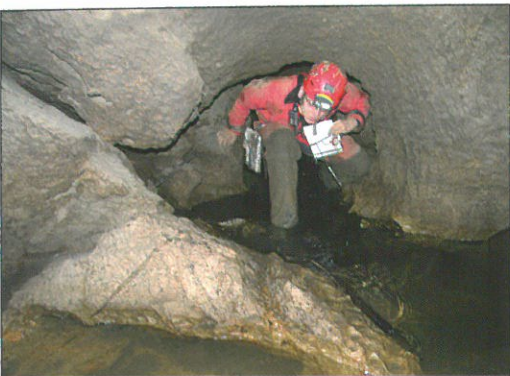
Od posebno važnih rezultata treba istaknuti pronalazak spoja jame Draženova pihaljka s jamom Kita Gačešina. Objekt je pronađen na ljetnom logoru a u ponovljenom istraživanju u listopadu sudjelovali su članovi SO-a HPD »Željezničar«, SO-a Sv. Mihovil i SU-a »Estavela«.

Osim navedena dva iznimno važna objekta, na ljetnom logoru istražene su i topografski snimljene i jame Iš (105 m), Čokolino (73 m), Oro žene (47 m), Zrće (37 m), Oro muškarci (14 m) i Špajza iza kamena (12 m). Rekognoscirani su novi objekti, a mnogi otprije poznati označeni su pločicama i dodani u speleološki katastar.

Godine 2009. više puta je istraživana ponor Sušik u kojem je topografski snimljen glavni kanal te se pristupilo istraživanju novopronađenih bočnih kanala. S obzirom na perspektivu pronađenih dijelova, i u 2010. godini očekujemo nove značajne rezultate.

Speleolozi u Velikoj Tutićevoj ili Velikoj Čelinki

Ante Sušić na kraju ponora Sušik

Speleoronilačka istraživanja

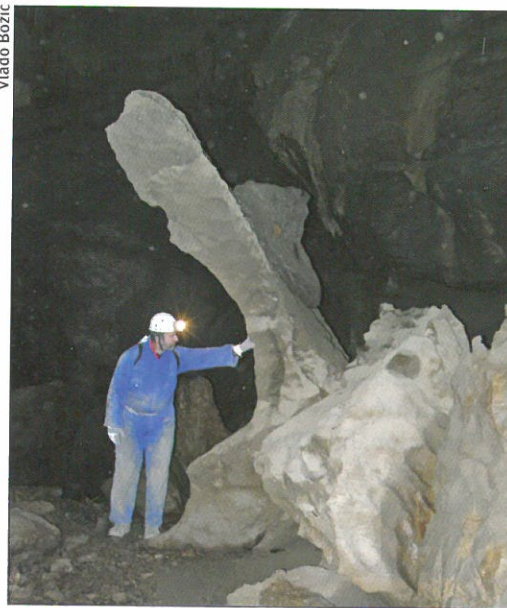
Speleoronilačke aktivnosti članova SOŽ-a započele su već u siječnju kada su u sklopu projekta »Speleoronilačka istraživanja potopljenih morskih špilja otoka Mljeta« za potrebe NP-a Mljet u organizaciji HBSD-a istraživani, snimani i fotografirani ovi objekti: Špilja Biskup, Špilja Zavrti, Špilja Rikavica, Odisejeva špilja te Duboka i Plitka jama u Malome jezeru. Nakon toga su u travnju članovi SOŽ-a i HBSD-a istraživali i topografski snimili potopljene dijelove izvora

Krčevca kod Ljubuškog, značajnog kao nalazišta čovječe ribice. U lipnju su naši speleoroniooci sudjelovali na projektu Ombla – Paloombla u organizaciji HBSD-a, u sklopu kojeg su istraživani i topografski snimani morski speleološki objekti na potezu od Slanog do Trstena. U sklopu projekta istraženo je osam objekata od kojih su važniji Nevjestina špilja i Špilja između Vrtova sunca i Bata. Nekoliko puta smo sudjelovali u projektu »Vrednovanje i zaštita podzemne faune i špiljskih vrsta šišmiša šireg područja rijeke Dobre« u organizaciji HBSD-a, u sklopu kojeg su istraživani i potopljene speleološki objekti na tom području. Također smo sudjelovali na projektu PHARE 2006 Bioraznolikost špiljske faune karlovačke županije, u organizaciji HBSD-a, u sklopu kojeg su fotografirani, snimani i istraživani značajniji potopljene speleološki objekti na području Karlovačke županije.

Najvredniji speleoronilački rezultati, kao i u proteklih nekoliko godina, ostvareni su na području Ogulina. Ove je godine, u okviru nastavka projekta »Speleoronilačka istraživanja izvora na zapadnoj obali akumulacijskog jezera Sabljaci« organizirana 1. - 10. kolovoza međunarodna speleoronilačka ekspedicija. Organizirali su je SO

Iva Šklempe u lijevom bočnom kanalu na kraju ponora Sušik

Milivoj Uroić u glavnom kanalu ponora Sušik

HPD »Željezničar«, HBSD i SK Samobor. Osim članova tih udruga, sudjelovali su i članovi SO-a Velebit, JK-a Željezničar i JK-a Krka iz Slovenije. Istraživani su objekti sustava Pećine-Veliko vrelo i u njima je istraženo 1300 metara potopljenih kanala, od čega je topografski snimljeno nešto više od 700 metara. U vrelo Bistracu istraženo je oko 400 metara potopljenog kanala do dubine od 55 metara.

U lipnju 2009. ronjeno je u Babinoj jami kod Svetog Roka. Speleoroniooci su uz logističku podršku speleologa preronili tri sifona, a istraživanje će se nastaviti.

Ostala istraživanja

SO HPD »Željezničar« je u 2009. istraživao i na području izvorišta Cetine te na padinama Dinare, gdje je istraženo i topografski snimljeno nekoliko manjih objekata, i to: Čulumova špilja mala ili donja, Čulumova špilja velika ili gornja, Matatinova špilja, Ciparića špilja, Orlića špilja, Špilja kod sviračeve glave, Jama 2 u Krivodolu i Jama 4 u Krivodolu.

U suradnji s kolegama speleolozima iz SU-a Estavela i SU-a Spelunka istraživane su na području Šverde i topografski snimane Jama na Kačiji, Jama Treći svijet i Jama Crobex. Ovim

istraživanjima potvrđena je već tradicionalno uspješna suradnja s kolegama speleolozima diljem Hrvatske.

Posjeti

Od posjeta speleološkim objektima vrijedi spomenuti posjet nekolicine članova Odsjeka špilji Lamprechtsofen u okolici Salzburga, kamo su nas pozvali i srdačno primili naši kolege speleolozi iz Austrije.

Član odsjeka Robert Rosić posjetio je špilju Jeitu u Libanonu, a Inga Patarčić i Luka Mudronja (SOV) posjetili su špilje u Indiji.

Speleološke objekte posjećivali su naši članovi i u Hrvatskoj, prvenstveno radi praćenja stanja u našem podzemlju. U tu su svrhu tokom cijele godine posjećivani ovi speleološki objekti: Grigsova špilja u Samoboru, Veternica u Zagrebu, Vitezićeva špilja na Krku, Zidana špilja na Krbavskom polju, Babina jama kod Gračaca, špilja Vrelo i špilja Bukovac u Delnicama i jama Munižaba.

Skupovi

Osim planiranja speleoloških akcija, na sastancima Odsjeka se tokom cijele godine raspra-

Poskok - naš susjed na Crnopcu

vljalo i o aktualnom stanju u hrvatskoj speleologiji. Pred kraj godine postignut je zajednički stav da je potrebno aktivno sudjelovanje naših članova u radu Komisije za speleologiju HPS-a. U tom je smislu pred kraj godine (5. prosinca) na sastanku KS HPS-a održanom na Promini odlučeno da Ante Sušić preuzme funkciju zamjenika pročelnika KS HPS-a. U tijela koordinacije pojedinih područja interesa izabrani su Stipe Tutiš i Ruder Novak kao koordinatori za zaštitu okoliša, Ivan Mišur i Marko Budić kao koordinatori za znanost a Vlado Božić za povijest speleologije.

Na poticaj SO-a Željezničar održano je 5. ožujka predavanje »Speleoarheologija za početnike«. Predavač je bio doc. dr. Stašo Forenbaher, znanstveni suradnik na Institutu za antropologiju i predavač na Studiju antropologije Filozofskog fakulteta u Zagrebu. U svom predavanju dao je uvid u pojedinosti arheoloških istraživanja u špiljama od trenutka pronalaska lokaliteta do opsežnih iskopavanja i analiza slojeva. Posebno je istaknuo ulogu speleologa, koji su vrijedan izvor podataka o potencijalno zanimljivim speleoarheološkim lokalitetima.

U Samoboru je 21. veljače održan Stručni seminar o izradi i vrednovanju speleoloških nacrta, koji je okupio 84 speleologa iz speleoloških odsjeka i udruga iz Samobora, Karlovca, Kastva, Poreča, Šibenika, Splita, Omiša, Zadra, Markarske i Zagreba a koji se bave speleološkim istraživanjima i izradom speleoloških nacrta. Organizatori skupa su bili Speleološki klub »Samobor«, Speleološko društvo »Karlovac« i Speleološki odsjek PDS-a »Velebit«, a pokrovitelji Hrvatski speleološki savez i Komisija za speleologiju HPS-a. Članovi Odsjeka istaknuli su se u konstruktivnoj raspravi.

Tradicionalni **Skup speleologa Hrvatske**, koji je održan od 13.-15. studenog u Stanciji Boškarin kod Višnjana u Istri, okupio je 196 speleologa iz 26 speleoloških društava iz Hrvatske i 3 iz BiH, među kojima smo bili i mi Željezničarci. Uz dobru zabavu razmjenjivali smo speleološka iskustva te dogovarali zajedničke akcije.

Članovi Odsjeka su 19. ožujka prisustvovali na otvorenju izložbe HBSD-a »Podzemni svijet otoka Mljeta« u knjižnici Tina Ujevića u Zagrebu.

Predstavljanje knjige »Vodič po pristupačnim špiljama i jamama u Hrvatskoj« dipl. ing. Vla-

Vlado Božić s bračkim speleolozima 28. lipnja pred jamom Podjamine

Vlado Božić u Supetru, uz plakat za predavanje o speleologiji na Braču

de Božića, poznatog, priznatog i aktivnog speleološkog autoriteta, bila je povod za zanimljivu speleološku večer održanu 17. rujna. Uz druženje s prijateljima, speleolozima, istomišljenicima i zaljubljenicima u ljepote čarobnog i tajnovitog podzemnog svijeta, predstavljeno je gotovo 300 stranica i mnoštvo fotografija ovoga vodiča.

U organizaciji SO-a PDS »Velebit« održana je 12. i 13. rujna na otoku Krku (Sv. Vid kod Dobrinja) tradicionalna 11. Fosilijada, na kojoj su sudjelovali i članovi našeg Odsjeka Krešo Guszak, Zoran Bolonić i Vlado Božić.

Školovanje

Speleološki odsjek održao je i 2009. Speleološku školu, pod vodstvom pročelnika Stipe Tutiša. Upisalo se 13 osoba, a uz stručno i motivirano vodstvo instruktora te iscrpno završno ispitivanje, svi su polaznici uspješno položili ispit za speleološkog pripravnika.

U domu u Paklenici održani su 30. siječnja speleološki ispiti KS HPS-a za naslov »speleolog«, za koji su se prijavili i naši članovi te uspješno položili iscrpan i odlično organiziran ispit. Novi speleolozi SO-a HPD »Željezničar« su Ruder Novak, Ante Sušić i Josip Dadić.

Hrvoje Grgić revno sudjeluje u aktivnostima Zajednice Tehničke kulture - Zagreb pa je i ove godine vodio »Malu školu speleologije« u Veterinici i na Glavici, kao i »Ljetnu školu speleologije« na Jarunu.

Dana 5. i 6. lipnja održan je seminar o samospašavanju u Golubinjaku, na kojem je sudjelovao Vlado Božić, a na »Medunarodnoj kršološkoj školi« održanoj u Postojni sudjelovala je Ankica Oros Sršen.

Razno

Dana 30. i 31. svibnja održan je tradicionalni »Sajam minerala, kristala i fosila« u zagrebačkom Domu sportova, na kojem je sudjelovao i SO Željezničar s prigodnim štandom i na njemu postavio izložbu fotografija iz Odsjeka i speleološke opreme.

Odsjek je i tokom 2009. aktivno sudjelovao na sanaciji Talijanove buže, odnosno rimskog vodovoda, u Novalji na otoku Pagu.

U 2010. godini Odsjek će obilježiti 60. godišnjicu osnutka pa je tijekom godine prikupljan materijal o povijesti odsjeka.

Članovi odsjeka su 14. prosinca dragovoljno su pristupili davanju krvi u prostorijama Zavoda za transfuzijsku medicinu. Ovime želimo nastaviti tradiciju u humanitarnim aktivnostima.

Tajnik SO-a HPD »Željezničar«
Josip Dadić